

Bakuna nga HPV (Human Papillomavirus): Ti Nasken a Maammoam

Many Vaccine Information Statements are available in Spanish and other languages. See www.immunize.org/vis

Adu a Pakaammo Maipapan iti Bakuna ti maala iti Espanyol ken dadduma a pagsasao. Kitaen www.immunize.org/vis

1 Apay ta agpabakunaka?

Lappedan ti bakuna nga HPV ti impeksion kadagiti kita ti human papillomavirus (HPV) a mainaig kadagiti adu a kanser, a kairamanan ti:

- **kanser iti cervix** Kanser kadagiti babbai,
- **kanser iti puerta ken vulva** Kanser kadagiti babbai,
- **kanser iti pagtakkian** Kanser kadagiti babbai ken lallaki,
- **kanser iti karabukob** Kanser kadagiti babbai ken lallaki,
- **kanser iti buto** Kanser kadagiti lallaki.

Kanayonanna, lappedan ti bakuna nga HPV ti impeksion iti tipo ti HPV a mangpataud iti **warts iti mabagbagi** ti agpada a babbai ken lallaki.

Ditoy U.S. agarup 12,000 a babbai ti maad-addaan iti kanser iti cervix iti tunggal tawen, ken agarup 4,000 a babbai ti matmatay manipud iti daytoy. Kaya a lappedan ti bakuna nga HPV ti kaaduan kadagiti kaso ti kanser iti cervix.

Ti panagbakuna ket saan a kasukat para ti screening ti kanser iti cervix. Daytoy a bakuna ket saan a makalapped kadagiti amin a tipo ti HPV a makapataud iti kanser iti cervix. Nasken a mangala pay laeng dagiti babbai iti regular a Pap test.

Ti HPV nga impeksion ket kadawyan a maala manipud iti seksual a pannakinaig, ken kaaduan kadagiti tattao ket maimpeksionan iti sumagmamano a paset ti panagbiagda. Agarup 14 milyon nga Amerikano, karamanen dagiti agtutubo, ti maim-impeksionan iti tunggal tawen. Kaaduan kadagiti impeksion ket agawan a bukbukodda ken saan a mangpataud kadagiti nakaro a problema. Ngem rinibribo kadagiti babbai ken lallaki ti makaal-ala iti kanser ken dadduma a sakit manipud iti HPV.

2 Bakuna para iti HPV

Ti bakuna nga HPV ket inaprobaran ti FDA ken inrekomenda ti CDC para iti agpada a lallaki ken babbai. Rutina daytoy a mait-ited kadagiti agtawen iti 11 wenno 12, ngem mabalin a maited mangrugi iti agtawen iti 9 agingga 26.

Kaaduan kadagiti bumaro/bumalasang nga agtawen iti 9 agingga 14 ket masapul a mangala iti bakuna nga HPV kas agsaruno a dua-dosis nga addaan dosis a napagsina iti 6-12 a bulan. Dagiti tattao a nangrugi iti HPV a panagbakuna nga agtawen iti 15 ken nangatngato ket masapul nga alaenda ti bakuna kas agsaruno a tallo-dosis

a ti maikadua a dosis ket maited 1-2 a bulan kalpasan ti umuna a dosis ken maited ti maikatlo a dosis 6 a bulan kalpasan ti umuna a dosis. Adda sumagmamano pakailaksidan dagitoy a rekomendasion iti tawen. Maikkannaka ti tagaipaymo iti taripato iti salun-at iti ad-adu pay nga impormasion.

3 Dagiti dadduma a tattao ket saan nga mabalin mangala daytoy a bakuna

- Siasinoman a naaddaan iti nakaro (makaipeggad iti biag) a reaksion nga alerhia iti dosis ti bakuna nga HPV ket saan koman nga mangal-ala pay iti sabali a dosis.
- Siasinoman a naaddaan iti nakaro (makaipeggad iti biag) nga alerhia iti aniaman a paset ti bakuna nga HPV ket saan koman nga agpabakuna.
Ibagam iti doktormo no addaanka iti aniaman a nakaro nga alerhia nga ammom, karamanen ti nakaro nga alerhia iti lebadura.
- Ti bakuna nga HPV ket saan a mairekomenda iti masikog a babai. No naammoam a masikogka idi nabakunaanka, awan ti rason a mangnamnama iti aniaman a problema para kenka ken iti anakmo. Siasinoman a babai a nakaduktal a masikog idi nagpabakuna iti HPV ket maallukoy a kontakenna ti rehistro ti nagaramid para iti pannakabakuna iti HPV bayat ti panagsikog iti 1-800-986-8999. Dagiti babbai nga agpaspasuso ket mabalin a mabakunaan.
- No addaanka iti saan a nakaro a sakit, kas iti panateng, mabalin a mabakunaanka tatta. No addaanka iti gagangay wenno nakaro a sakit, masapul nga agurayka agingga umimbagka. Mabalinnaka a balakadan ti doktormo.

4 Dagiti peggad para iti reaksion iti bakuna

Iti aniaman nga agas, karamanen dagiti bakuna, adda tiansa dagiti side effect. Masansan a dagitoy ket saan a nakaro ken agawanda a bukbukod, ngem posible met dagiti nakaro a reaksion.

Kadawyan kadagiti tattao nga agpabakuna para iti HPV ket awanan iti aniaman a problema iti daytoy.

Dagiti nabanayat wenno katamtaman a problema kalpasan ti bakuna nga HPV:

- Reaksion iti ima a nakabakunaan:
 - Kinaut-ot (agarup 9 a tattao iti 10)
 - Panaglabbaga wenno lumlumteg (agarup 1 a tao iti 3)
- Gurigor:
 - Nabanayat (100°F) (agarup 1 a tao iti 10)
 - Katamtaman (102°F) (agarup 1 a tao iti 65)
- Dadduma a problema:
 - Sakit ti ulo (agarup 1 a tao iti 3)

Problema a mabalin a mapasamak kalpasan ti aniaman a naitudok a bakuna:

- No dadduma matalimudaw dagiti tattao kalpasan ti medikal a proseso, karamanen ti panagbakuna. Makatulong ti panagtugaw wenno panagidda iti agarup 15 minutos tapno maliklikan ti pannakatalimudaw, ken dagiti dunor a patauden ti pannakatumba. Bagaam ti doktormo nu mariknam a maulawka, wenno adda dagiti panagbaliw iti panagkitam wenno panaguni iti lapayagmo.
- Dagiti dadduma a tattao ket maaddaan iti nakaro nga ut-ot iti abagada ken marigatanda a mangikuti iti imada a nabakunaan. Manmano laeng a mapasamak daytoy.
- Ti aniaman nga agas ket mabalin a mangpataud iti nakaro nga alerhia a reaksiyon. Dagiti kastoy a reaksiyon manipud iti maysa a bakuna ket manmano, agarup 1 iti tunggal milyon a dosis, ken mapasamak iti uneg ti sumagmamano a minuto agingga iti sumagmamano nga oras kalpasan ti panagbakuna.

Kas iti aniaman nga agas, adda iti manmano a tiansa iti bakuna a mangpataud iti nakaru a dunor wenno ipapatay.

Ti kinatalged dagiti bakuna ket kanayon a mawanwanawan. Para iti ad-adu nga impormasion, bisitaen: www.cdc.gov/vaccinesafety/.

5 Kasano no adda ti nakaro a reaksiyon?

Ania ti sapulek?

Sapulem dagiti bambanag a pakaseknam, kas kadagiti pagilasinan iti nakaro a reaksiyon nga alerhia, nakaro unay a gurigor, saan a gagangay a tignay.

Dagiti pagilasinan iti **nakaro a reaksiyon nga alerhia** ket mabalin a kairamanan ti panagsuput-supot, lumteg a rupa ken karabukob, narigat a panaganges, napartak a pitik ti puso, pannakaulaw, ken panagkapsut. Kadawyan a mangrugi dagitoy sumagmamano a minuto agingga iti sumagmamano nga oras kalpasan ti panagbakuna.

Ania ti aramidek?

No ipagarupmo a daytoy ket **nakaro a reaksiyon nga alerhia** wenno dadduma pay nga emerhensia a saan a mabalin nga aguray, awagam ti 9-1-1 wenno mapan iti kaasitgan nga ospital. Wenno saan, awagam ti doktormo. DCH-1339bIL
AUTH: P. H. S., Act 42, Sect. 2126.

Kalpasaanna, ti reaksiyon ket nasken a maibaga iti Vaccine Adverse Event Reporting System (VAERS). Mabalin nga idatag ti doktormo daytoy a report, wenno mabalin a sika a mismo babaen iti web site ti VAERS iti www.vaers.hhs.gov, wenno babaen iti panagtawag iti **1-800-822-7967**.

Saan nga agipapaay ti VAERS iti balakad a medikal.

6 Ti National Vaccine Injury Compensation Program (Programa ti Nasion para iti Pannakabayad ti Nadangran ti Bakuna)

Ti National Vaccine Injury Compensation Program (VICP) (Programa ti Nasion para iti Pannakabayad ti Nadangran ti Bakuna) ket maysa a programa ti pederal a naaramid tapno mabayadan dagiti tattao a mabalin a nadangran dagiti partikular a bakuna.

Dagiti tattao a mamati a nadangranda babaen iti maysa a bakuna ket mabalinda nga adalen ti maipapan iti programa ken maipapan iti panagidatag iti panagtunton babaen iti panangtawag iti **1-800-338-2382** wenno panangbisita iti website ti VICP iti www.hrsa.gov/vaccinecompensation. Adda limitasion ti panawen ti panagidatag iti panagtunton para iti pannakabayad.

7 Kasaanok a maammoan ti ad-adu pay?

- Aagsaludsodka iti tagaipaymo iti taripato ti salun-at. Mabalinna nga ited kenka ti pakete ti bakuna wenno mangisingasing kadagiti dadduma a pagtaudan ti impormasion.
- Awagam ti departamentoyo iti salun-at iti lokal wenno iti estado.
- Kontakem ti Centers for Disease Control and Prevention (CDC) (Dagiti Sentro para iti Panangkontrol ken Panaglapped iti Sakit):
 - Awagam ti **1-800-232-4636 (1-800-CDC-INFO)** wenno
 - Bisitaem ti website ti CDC iti www.cdc.gov/hpv

Vaccine Information Statement HPV Vaccine

12/02/2016

Ilokano

42 U.S.C. § 300aa-26

